Ya?l?l?k ve Ya?lanmaya ?li?kin Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l?l?k ve Ya?lanmaya ?li?kin Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33054

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Ya?l?l?k ve Ya?lanmaya ?li?kin Tutum Ölçe?i (YAYTÖ), Mustafa Otrar taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin ya?l?l?k kavram?na ve ya?lanma sürecine yönelik sahip olduklar? tutumlar? psikometrik aç?dan geçerli ve güvenilir bir ?ekilde belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek, 45 maddeden ve dört temel faktörden olu?maktad?r. Yap?lan faktör analizi çal??malar? sonucunda, ölçe?in yap?sal bütünlü?ü ve ölçtü?ü yap?ya uygunlu?u kan?tlanm??t?r. YAYTÖ, özellikle gerontoloji, psikoloji ve sosyoloji alanlar?nda ya?lanma tutumlar?n? ara?t?rmay? hedefleyen çal??malar için önemli bir araç sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?l?l?k tutumu, ya?lanma, gerontoloji, psikometri, ölçek geli?tirme, faktör analizi, Mustafa Otrar, Likert ölçe?i.

Yazarlar

Mustafa Otrar

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin ya?l?l??a ve ya?lanma sürecine yönelik sergiledikleri bili?sel, duyu?sal ve davran??sal e?ilimleri, yani tutumlar?, sistematik ve nicel bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, Türk kültürüne özgü ya?l?l?k alg?lar?n? ve tutumlar?n? kapsaml? bir ?ekilde incelemek üzere geli?tirilmi?tir.

Geli?tirme çal??mas?, alanyaz?ndaki eksikli?i gidermeyi hedeflemi? ve ya?lanmaya ili?kin olumlu veya olumsuz tutumlar?, dört farkl? alt boyutta derinlemesine analiz etme imkan? sunmu?tur. Bu sayede, ya? ayr?mc?l??? (ageism) gibi olgular?n anla??lmas? ve müdahale programlar?n?n geli?tirilmesi için bilimsel bir temel olu?turulmu?tur.

Yap?

Ya?l?l?k ve Ya?lanmaya ?li?kin Tutum Ölçe?i, ya?lanmaya dair tutumu çok boyutlu bir yap? olarak ele almaktad?r. Ölçek, toplam 45 madde ile dört ana faktörü ölçmektedir. Bu faktörler, ya?l?l???n bireysel kabulünden toplumsal alg?s?na kadar geni? bir spektrumu kapsamaktad?r.

Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yap?, bireyin kendi ya?lanma deneyimine ve genel olarak ya?l? bireylere kar?? geli?tirdi?i duygusal tepkiler, sosyal beklentiler ve ba?a ç?kma inançlar? etraf?nda ?ekillenir. Bu dört faktör, ya?lanman?n birey üzerindeki psikososyal etkilerini ayr? ayr? de?erlendirmeye olanak tan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? iki ana bile?ene odaklanm??t?r: kapsam geçerli?i ve yap? geçerli?i. Kapsam geçerli?ini sa?lamak amac?yla, maddelerin ölçülmek istenen yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek için uzman görü?lerine ba?vurulmu?tur.

Yap? geçerli?inin belirlenmesinde ise faktör analizi yöntemi kullan?lm??t?r. Bu analiz sonucunda, ölçe?in beklendi?i gibi 45 madde ve dört faktörden olu?tu?u do?rulanm??t?r. Yap? geçerli?i ba?lam?nda, bu dört faktörün toplam varyans?n %57,84'ünü aç?klad??? saptanm??t?r. Bu oran, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün ve ölçtü?ü kavram? temsil yetene?inin yüksek oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ya?l?l?k ve Ya?lanmaya ?li?kin Tutum Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve zamana ba?l? istikrar (test-tekrar test güvenirli?i) yöntemleriyle gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?s? olarak Cronbach's alpha de?eri incelenmi?tir.

Ölçe?in tamam? için hesaplanan Cronbach's alpha iç tutarl?l?k katsay?s? oldukça yüksek bulunmu?tur (.97). Alt boyutlar için bu katsay?lar ise 0.90 ile 0.93 aras?nda de?i?mektedir, bu da her bir alt boyutun kendi içinde yüksek düzeyde tutarl? oldu?unu i?aret eder. Ayr?ca, ölçe?in toplam puan? için test-tekrar test güvenirli?i katsay?s? r=.89 (p<.001) olarak belirlenmi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in zaman içinde tutarl? ve kararl? ölçümler sa?lad???n? kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme sürecinde, yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Analiz, Ya?l?l?k ve Ya?lanmaya ?li?kin Tutum Ölçe?i'nin 45 maddeden olu?an ve dört temel boyutta toplanan bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Dört faktörlü bu yap?, ya?lanmaya dair tutumun farkl? yönlerini temsil etmektedir ve aç?klanan toplam varyans miktar?n?n %57,84 olmas?, ölçe?in maddeleri aras?ndaki ili?kilerin ve faktör yüklerinin güçlü oldu?unu göstermektedir. Faktörler ve kapsad?klar? temalar ?unlard?r: Ya?l?l??? Kabullenme Zorlu?u, Sosyal Y?pranma Alg?s?, Ya?amla Ba? Etme Zorlu?u ve Olumsuz ?mge.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe

ARABPSYCHOLOGY.COM

Population Group: Yeti?kinler, genel popülasyon

Age Group: Belirtilmemi? (Genellikle yeti?kin örneklem üzerinde uygulanm??t?r)

Population Details: Ölçek, Türk kültürü ba?lam?nda ya?l?l?k tutumlar?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Test Methodology: Ölçek 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?r:

1 = Hiç kat?lm?yorum
2 = Kat?lm?yorum
3 = Karars?z?m
4 = Kat?l?yorum
5 = Tamamen kat?l?yorum

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçe?i, ya?l?l?k, ya?lanma, güvenirlik, geçerlik, psikometrik özellikler, sosyal psikoloji, gerontoloji.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: motrar@marmara.edu.tr (Mustafa Otrar)

Correspondence Address: Marmara Üniversitesi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Mustafa Otrar taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmi? ve yay?nlanm??t?r. Akademik amaçl? kullan?mlar için yazar?n makalesine at?f yap?lmas? gerekmektedir. Ticari veya geni? çapl? uygulamalar için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Yazar ile ileti?im kurmak için kullan?lan e-posta adresi: **motrar@marmara.edu.tr**.

Kaynaklar

Otrar, M. (2016). Ya?l?l?k ve Ya?lanmaya ?li?kin Tutum Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. **Sosyoloji Dergisi**, 36(2), 527-550. DOI 10.16917/iusosyoloji.292680.

Ölçe?in orijinal PDF döküman?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: yaslilik-ve-yaslanmaya-iliskin-tutum-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ya?l?l?k ve Ya?lanmaya ?li?kin Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek 45 madde ve dört faktörden olu?maktad?r.

Ya?l?l??? Kabullenme Zorlu?u: 'Ya?lan?yor olmak' dü?üncesi son derece rahats?zl?k verici.
Sosyal Y?pranma Alg?s?: Ya?land?kça insan?n sosyal ya?ant?lar? azal?r.
Ya?amla Ba? Etme Zorlu?u: Ya?land?kça ya?am sorunlar? ile ba?a ç?kmak zorla??r.
Olumsuz ?mge: Ya?land?kça insanlar daha geveze olur.

ARABPSYCHOLOGY.COM